

Konzorcij COSEC v 2014: poročilo

Iz Poročila dela NUK 2014, 18. Druge dejavnosti knjižnice: konzorcij COSEC, februar 2015

18 Druge dejavnosti knjižnice

18.1 Dejavnost konzorcija COSEC

18.1.1 Politika knjižnice na področju dejavnosti konzorcija COSEC

Temeljno poslanstvo konzorcija COSEC je stroškovno učinkovito pridobivanje znanstvene in strokovne literature, ki je v okviru skupnosti slovenskih knjižnic dostopna na daljavo članom knjižnic. Dejavnost podpira spletno dostopnost do znanja, kar je poudarjeno v *Resoluciji o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije (2011–2020)*. S pridobivanjem globalnih podatkovnih zbirk pozitivno vpliva na razvoj raziskovalne infrastrukture Slovenije in v skladu z *Resolucijo* pomaga pri oblikovanju osnovnih in mednarodno primerljivih pogojev za raziskovalno delo in inovacije. Z dejavnostjo konzorcija povečujemo dostopnost informacij ter spodbujamo branje in uporabo spletnih vsebin, kar je v skladu z evropsko *Digitalno agendo in strateškim dokumentom Evropa 2020*. Slednje predstavlja premagovanje ovir za enakomernejši prostorski in trajnostni razvoj Slovenije, kar je poudarjeno v *Strategiji razvoja Slovenije (2014–2020)*. S konzorcijem zagotavljamo stroškovno učinkovite e-storitve, kar je tudi prednostno izpostavljeno v Digitalni agendi. Agenda narekuje razvoj e-storitev, ki so uporabniško naravnane in so rezultat mednarodnega sodelovanja, ki edino lahko vodi v znižanje stroškov. Svojo posebnost COSEC namreč utemeljuje z ekonomičnimi storitvami, ki se oblikujejo tudi v mednarodnem okolju. S preudarnim povezovanjem in sodelovanjem zmanjšamo tveganja in stroške pri porabi javnih sredstev, namenjenih nabavi knjižničnega gradiva. Na slovenske knjižnice vplivamo v smeri večanja njihove profesionalnosti, informatiziranosti ter koordiniranega in vzajemnega delovanja, kar ima v skladu z *Nacionalnim programom za kulturo 2014–2017* vpliv na učinkovitost in uspešnost knjižnične dejavnosti v Sloveniji.

Dejavnost konzorcija COSEC ureja **konzorcijska pogodba** (*Konzorcijska pogodba slovenskega konzorcija COSEC*, 2011), v skladu s katero NUK od leta 2012 naprej **opravlja naloge koordinatorja konzorcija**. NUK sicer že od ustanovitve konzorcija v letu 2003 podpira dejavnost konzorcija tako kadrovske in prostorske, kot tudi materialno, vendar je šele s posodobljenim konzorcijskim dogovorom ta vloga **formalno in celovito pripadla NUK**.

V skladu s konzorcijsko pogodbo NUK kot koordinatorski konzorcij izvaja predvsem naslednje dejavnosti:

- predstavlja in zastopa konzorcij ter usmerja in koordinira njegovo delo in poslovanje,
- spremlja in analizira potrebe konzorcijskih partnerjev,
- skupaj z zainteresiranimi članicami konzorcija oblikuje politiko upravljanja komercialnih e-virov,
- dogovarja se s ponudniki informacijskih virov o pogojih in drugih vprašanih pridobivanja informacijskih virov,
- sklepa pogodbe in druge pravne posle v zvezi s pridobivanjem in uporabo informacijskih virov,
- prizadeva si za pridobitev finančnih sredstev za nabavo informacijskih virov,
- pripravlja letni program in letno poročilo pridobivanja informacijskih virov v okviru Programa dela NUK in Poročila o delu NUK,
- opravlja izobraževalne, evalvacijske, administrativne, tehnične, pravne, računovodske in druge storitve za konzorcij,
- zagotavlja materialne in delovne pogoje za nemoteno delovanje konzorcija,
- opravlja dela, povezana s članstvom v eIFL.net, in zagotavlja sredstva za letno članarino.

Dejavnost COSEC na mednarodni ravni izvajamo v skladu z Dogovorom o sodelovanju med NUK in mednarodnim konzorcijem EIFL (*Memorandum of understanding: EIFL-NUK, 2005*), katerega člani smo od leta 2003. Dogovor ureja predvsem politiko ekonomičnega pridobivanja informacijskih virov v skupini nacionalnih konzorcijev 60 držav. Razvoj in vrste sklepanja licenčnih pogodb med knjižnico ali konzorcijem in ponudnikom e-vsebin urejajo Načela licenciranja (*IFLA, 2002*). Evalvacijo e-virov, pridobljenih v okviru konzorcija COSEC pa usmerja mednarodni protokol COUNTER, ki poudarja, da je skupno število dostopov do celotnih besedil pri poročanju o uporabi e-revij in e-knjig najbolj relevanten kriterij za vrednotenje uspešnosti nakupa. Pri poročanju o uporabi bibliografskih baz podatkov protokol *COUNTER* priporoča skupno število sej in iskanj.

V 2014 smo ustvarili **Načela licenciranja COSEC**, nov strateški pripomoček za lažje poslovanje in dogovarjanje z založniki in dobavitelji digitalne literature.

18.1.2 Prednostni letni cilji na področju dejavnosti konzorcija COSEC

- Prizadevanje za **obnovitev dosedanjih naročil v skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi in s politiko obdavčevanja elektronskih virov;**
- Nadaljevanje **racionalizacije in optimizacije posameznih nakupov ob upoštevanju načela preudarnosti;**
- Nadaljevanje **zagotavljanja enake in zelo primerljive storitve po vsej državi** za vse člane;
- Nadaljevanje **priprave dokumentov za preglednejše delovanje in porabo javnega denarja;**
- **Ozaveščanje** o storitvah COSEC;
- **Mednarodna primerljivost** konzorcijskega dela in rezultatov.

Prednostna območja se medsebojno krepijo.

18.1.3 Uresničitev letnih ciljev

- V skladu z razpoložljivimi finančnimi sredstvi in s politiko obdavčevanja elektronskih virov smo obnovili 95% predvidenih naročil konzorcija COSEC.
- Nakup elektronskih virov prednostno v okviru konzorcija smo uspešno realizirali tudi v okviru NUK: namreč 66 % licenčnih e-virov, ki jih je v 2014 pridobil NUK, smo zagotovili konzorcijsko;
- Enake in zelo primerljive storitve po vsej državi smo tudi v tem letu zagotavljali zlasti z dodatno pridobljenimi sredstvi ARRS, ZBDS in članov konzorcija;
- Ustvarili smo dva strateška dokumenta za preglednejše delovanje konzorcija s partnerji.

Poudarki realiziranega dela v letu 2014:

- Nov **model vzorčne licenčne pogodbe** za dostop do e-vsebin;
- Nov strateški dokument – **Načela licenciranja COSEC;**
- Nov način vrednotenja kakovosti mednarodnih znanstvenih vsebin;
- **64% znižanje naročnine** za dostop do **e-knjig;**
- Premik k najemu specializiranih globalnih e-storitev, ki so posebej prilagojene splošnim knjižnicam;
- Sodelovanje pri uspešnem prehodu na uporabo programske opreme COBISS3/e-viri;
- Odmevna **delavnica o znanstvenem publiciranju;**
- **345 deležnikov** smo vključili v **izobraževanje in ozaveščanje o dejavnosti COSEC;**

18.1.4 Celostne storitve za različne skupine uporabnikov ob upoštevanju načela preudarnosti in racionalizacije

Tudi leto 2014 je za konzorcij COSEC potekalo v znamenju mrežne dejavnosti. Mreža članov COSEC že nekaj let ostaja stabilna in šteje okoli 130 organizacij s področja kulture, izobraževanja in

raziskovanja. Tako je v 2014 storitve COSEC uporabljalo poleg nacionalne knjižnice še 59 visokošolskih, 58 splošnih knjižnic in 4 specialne knjižnice ter 9 JRO, ki so sodelovali pri skupnem pridobivanju digitalnih vsebin.

V 2014 smo stopili z obogateno zbirko **SAGE Premier**, ki po novem prinaša študentom in zaposlenim na treh slovenskih javnih univerzah in raziskovalcem petih javnih raziskovalnih organizacij 108 naslovov uglednih znanstvenih revij več kot prejšnja leta.

Psihološke zbirke **APA** smo glede na rezultat javnega naročila male vrednosti prvič ponudili na platformi EBSCO, kar so člani konzorcija in uporabniki dobro sprejeli.

Naloga konzorcija v 2014 na področju dogovorov z založniki je bila dogovoriti višine naročnin, ki jih zmorejo zagotoviti vsi člani konzorcija, če je bilo le mogoče brez odpovedovanja dolgoletnih naročil.

Tako smo realizirali večino načrtovanih nakupov licenčnih digitalnih vsebin. Zaradi finančnih težav ali slabših evaluacijskih rezultatov o uporabnosti e-literature so člani (Univerza v Ljubljani in štiri osrednje območne knjižnice) sredi leta odpovedali zbirke **Oxford University Press**. Mestna knjižnica Kranj pa se je ponovno pridružila ostalim petim osrednjim območnim knjižnicam pri zagotavljanju dostopa do **Brittanica Online Public Library Edition**. (Seznam licenčno pridobljenih digitalnih zbirk v 2014 je podrobno predstavljen v prilogi *Poglavja 1. Nakup gradiva in informacijskih virov*.)

Med uspešnejšimi dogovori izpostavljamostop do e-knjig založbe **EBSCO** tako za univerzitetno licenco, kot licenco za celotno mrežo splošnih knjižnic. Pri e-knjigah za splošne knjižnice smo namreč za obdobje 2014/2015 dosegli celo nekoliko nižje naročnine kot v letu 2013/2014, kar prinaša na ravni celotne Slovenije 64% znižanje letne naročnine. Tako smo prihranili 43.000 EUR. Z namenom enake in primerljive storitve po vsej državi smo se potrudili in uspeli Osrednji knjižnici Ptuj zagotoviti dostopnost e-knjig na njenem celotnem regionalnem območju. Ptujaska regija je tako postala primerljiva z ostalimi slovenskimi regijami, ki to storitev COSEC svojim uporabnikom zagotavljajo na celotnem regijskem območju že od 2013.

Uspešni smo bili tudi pri dogovorih o naročnini na **Emerald**, kjer smo ob bogatejši vsebini (35 znanstvenih e-revij več) in štirimi dodatnimi raziskovalnimi ustanovami dosegli 5% nižjo ceno kot 2011.

Namesto nekdanj prevladujočih nacionalnih licenc za dostop do e-vsebin smo v 2014 nadaljevali s trendom pridobivanja specializiranih vsebin, in sicer posebej za splošne oziroma za visokošolske knjižnice in JRO. Tako smo prinašali koristi **82.036** raziskovalcem, študentom in zaposlenim na Univerzi v Ljubljani, Univerzi v Mariboru, Univerzi na Primorskem in Univerzi v Novi Gorici ter **494.624** članom splošnih in specialnih knjižnic s področja kulture (Tabela 1). Uporabnikom splošnih knjižnic smo omogočili uporabo 4.700 e-revij s celotnim besedilom, 30.000 e-knjig in 9 besedilnih zbirk. Za uporabnike visokošolskih knjižnic in JRO smo pridobili med 7.354 do 14.000 e-revij ter posebej za Univerza v Ljubljani še 120.000 e-knjig, 10.300 zvočnih zapisov in 13 besedilnih zbirk (Tabela 2).

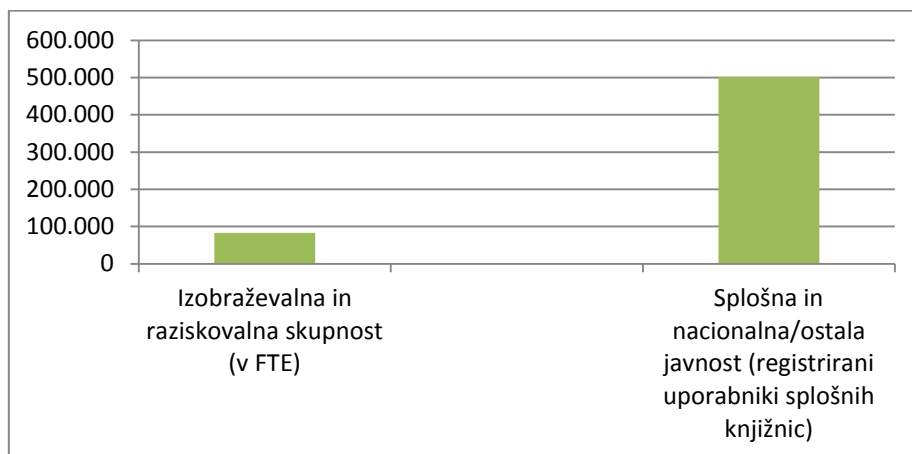
Tabela 1: Seznam konzorcijskih storitev za različne skupine uporabnikov glede na vir (so)financiranja v 2014

člani visokošolskih knjižnic in JRO
sofinanciranje ARRS, NUK in članov:

člani splošnih knjižnic in specialnih knjižnic s področja kulture
financiranje ZBDS (MK):

1	SAGE Premier
2	EBSCOhost Research/Academic License
3	Emerald 175
sofinanciranje NUK in članov:	
4	APS Journals
5	CMMC
6	PsycArticles
7	PsycInfo
8	SocIndex with FT
9	IUS-INFO
10	Tax-Fin-Leks
sofinanciranje članov:	
11	CINAHL with FT
12	Oxford Art Online
13	Oxford English Dictionary Online
14	Oxford Music Online
15	PsycTests
financiranje NUK:	
16	Britanica Online Academic Edition
17	eBook Academic Collection
18	Encyclopedia of Library and Information Science
19	Berg Fashion Library
20	Keesing World Archive
21	MLA
24	LRC
25	Oxford Journals Online
26	PsycBooks

1	EBSCOhost Research/Public library License
sofinanciranje članov:	
2	eBook Public Library Collection
3	Britannica Online Public Library Collection
4	IUS-INFO
5	Oxford English Dictionary Online
6	Oxford Art Online
7	Oxford Music Online
8	Oxford Reference
9	Tax-Fin-Lex

Slika 1: Dostopnost mednarodne znanstvene literature in digitalnih vsebin, ki jih je v 2014 na območju Slovenije zagotavljal COSEC za splošno javnost ter raziskovalno skupnost

Tabela 2: Zagotavljanje e-virov za knjižnično mrežo Slovenije v okviru konzorcija COSEC v 2014

licenčni e-viri	za člane NUK	za UL	za UM	za UP	za UNG	za JRO	za splošne knjižnice	za druge javne organizacije s področja kulture
e-revije	14.011	13.561	11.843	8.035	7.354	8.151	4.700	4.700
e-knjige	120.002	120.002	0	0	0	0	30.000	0
zvočni zapisi	10.300	10.300	0	0	0	0	0	0
videozapisi	350	350	0		0	0	0	0

besedilne zbirke	13	9	3	1	0	0	9	0
bibl. zbirke	11	11	0	0	0	0	0	0

Legenda:

JRO	Javni raziskovalni zavod	UM	Univerza v Maribor
MK	Ministrstvo za kulturo	UNG	Univerza v Novi Gorici
UL	Univerza v Ljubljani	UP	Univerza na Primorskem

Celostno storitev smo zagotavljali članom konzorcija tudi tako, da smo zanje upravljali **oddaljen dostop**. NUK zagotavlja oddaljen dostop do e-virov za visokošolske zavode Univerze v Ljubljani od leta 2005, od leta 2011 pa tudi za večino splošnih knjižnic. Oddaljen dostop predstavlja enega pomembnejših dejavnikov, ki pozitivno vpliva na obseg uporabe informacijskih virov in na zadovoljstvo uporabnikov s konzorcijem COSEC.

Tabela 3: Upravljanje licenčnih podatkovnih zbirk v številkah (2014)

AKTIVNOST	ENOTA	ŠTEVILO
Pridobivanje e-virov		
– obnovljeni e-viri	e-vir	44
– novo pridobljeni e-viri	e-vir	0
– odpovedani e-viri	e-vir	2
– v okviru konzorcija pridobljeni e-viri	e-vir	29
– testni dostopi	dostop	5
Licenciranje		
– pregled ponudb	ponudba	68
– pogajanja	dogovarjanja	52
– sklenjene pogodbe s člani Konzorcija	pogodba	34
– sklenjene pogodbe z založniki/ponudniki	pogodba	20
Pridobivanje finančnih sredstev		
– kandidiranje na razpisih/pozivih RS	prijava	1
– pridobivanje sredstev članov	plačilo	17
Urejanje finančnih poslov		
– izdelava cenovnih modelov	cenovni razdelilnik	5
– število zahtevanih računov	račun	37
– izstavljanje računov članom	račun	17
Evalvacija nakupov in potreb		
– analiza potreb članov	mnenje	15
– statistične analize za ARRS in člane konzorcija	analiza	44
– analiza finančne sposobnosti članov	analiza	1
Prispevanje zapisov v COBIB		
– posodobljeni bibliografski zapisi	biblio. zapis	7
– novokreirani bibliografski zapisi	biblio. zapis	30
Komuniciranje/promocija/izobraževanje		
– obstoječi člani	član	120
– novi člani	član	0
– srečanja s člani	dogodek	16
– srečanje z založniki/ponudniki	dogodek	29
– srečanje z eIFL.net	dogodek	1
– srečanje z eCOLC	dogodek	0
– komuniciranje s člani	e-sporočilo, pogovor	755
– komuniciranje s založniki/ponudniki	e-sporočilo, pogovor	1.600
– komuniciranje z eIFL.net	e-sporočilo, pogovor	204
– komuniciranje z eCOLC	e-sporočilo, pogovor	6
Organizacija izobraževanj	dogodek	4
Izvedba izobraževanj	dogodek	0
Udeleženci izobraževanj	udeleženec	205

Javne objave	objava	22
Javno predstavljanje dela in konzorcija	predstavitve	2

18.1.5 Znanstvena odličnost konzorcijsko pridobljenih revij

K zagotavljanju enakih in primerljivih konzorcijskih storitev po vsej državi sodi zlasti pridobivanje sredstev Agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), saj le tako vsakoletno lahko zagotavljamo **literaturo za celotno znanstveno skupnost Slovenije**. V ta namen smo v sodelovanju s komisijo Javnega razpisa sofinanciranja mednarodne literature in baz podatkov, inštitutom IZUM in konzorcijskimi člani iskali **nove merljive in transparentne kriterije za avtomatizirano vrednotenje kakovosti prijavljenih konzorcijskih revij**. Z novimi analizami, ki temeljijo na mednarodnih orodjih vrednotenja podatkov o citiranosti s pomočjo orodja JCR in SNIP, smo pridobili dragocene podatke. Ti utrjujejo tudi dodano **vrednost konzorcija COSEC**, saj dokazujejo, da **literatura, ki jo pridobiva in zagotavlja COSEC, sodi v sam vrh svetovne znanstvene pomembnosti**. Nekaj podatkov:

- EBSCOhost – kar 3455 serijskih publikacij ima faktor vpliva (= impact faktor, IF), to je 51% vseh dostopnih revij na platformi EBSCO. Pri tem kar 1112 revij po SNIP zaseda 1. mesto znanstvene vplivnosti, po JCR pa celo 672 revij sodi v 1. kvartil znanstvene pomembnosti;
- Emerald 175 – kar 151 revij ima faktor vpliva, to je 86% vseh naročenih revij. Pri tem 152 revij zaseda 1. mesto znanstvene odličnosti po SNIP in 3 po JCR;
- SAGE Premier - kar 526 revij ima faktor vpliva, to je 86% vseh naročenih revij SAGE. Pri tem 250 revij zaseda 1. mesto znanstvene odličnosti po SNIP in 119 po JCR;
- PsycArticles: 79 revij ima faktor vpliva, to je kar 77% revij v zbirki. Pri tem 45 revij zaseda 1. mesto znanstvene odličnosti po SNIP in 39 po JCR (Tabela 4).

Tabela 4: Prikaz znanstvene odličnosti konzorcijsko pridobljenih revij za 2014

	število revij			
	indeksiranih v SNIP ali JCR	IF v 1. kvartilu/ SNIP	IF v 1. kvartilu/ JCR	število člankov slovenskih avtorjev v revijah z IF v SNIP in JCR v 2013
EBSCOhost	3455	1112	672	752
Emerald 175	151	152	4	37
SAGE Premier	526	250	119	56
PsycArticles	79	45	39	3

18.1.6 Izobraževanje in ozaveščanje o e-storitvah konzorcija COSEC

Poleg izobraževanj o e-virih, ki jih v okviru programa izobraževanja izvaja NUK, smo z namenom še večje uporabe licenčnih spletnih vsebin izvedli v sodelovanju z založniki 4 nize izobraževanj za skupaj 205 udeležencev.

Posebej izpostavljamo zelo odmevno izobraževanje v sodelovanju s predstavnico Emerald, ki je aprila v Ljubljani in Mariboru izpeljala 5 odmevnih predavanj z naslovom ***Emerald: iskanje informacij in znanstveno publiciranje***. Predstavitev je bila namenjena avtorjem znanstvenih prispevkov, ki želijo objavljati prispevke v znanstvenih časopisih informacijskega servisa Emerald. Ob tem so spoznali tudi postopke recenzije znanstvenih besedil in merila, ki jih morajo upoštevati pri znanstvenem pisanju in objavljanju.

Konzorcij COSEC je gostil strokovnjake z uredništva **Encyclopedie Britannice** in knjižničarje iz slovenskih območnih splošnih knjižnic in skupaj smo preizkušali nove možnosti iskanja na prenovljeni platformi. Ta je z novo podobo in funkcionalnostmi še bolj prilagojena potrebam splošnih knjižnic. Na spletnih straneh COSEC smo omogočili spletno izobraževanje za uporabo **Encyclopedie Britannice** s pomočjo **video posnetkov**, ki so kadarkoli na voljo članom. Na spletni strani smo pridali tudi **promocijsko gradivo za e-knjige** (Tabela 5).

Tabela 5: Izobraževanje konzorcijskih članov v 2014

Obdobje	vsebina	izvajalec	vrsta udeležencev	število
marec	Britannica – Public Library Edition: predstavitev novega portala (seminar)	Samuel Grinsted in Nick Burdall (Encyclopedia Britannica)	Knjižničarji osrednjih območnih knjižnic	21
april	Osnove znanstvenega publiciranja in zbirka Emerald	Radka Machkova (Emerald)	Uporabniki in knjižničarji visokošolskih knjižnic	104
	Avtorska delavnica			
april	ProQuest: predstavitev novosti	Eva Czegledi in Tessa Heffernan (ProQuest)	Uporabniki in knjižničarji visokošolskih knjižnic	20
november	EBSCO elektronske knjige – Sodobni trendi branja, prikaz v praksi	Pavel Synek & Renata Miklavčič (EBSCO Information Services)	Knjižničarji osrednjih območnih knjižnic	60
SKUPAJ				205

Ozaveščanje o storitvah COSEC smo letos osredinili na predstavljanje najnovejših **usmeritev pri licenciranju komercialnih digitalnih vsebin**. Izkazalo se je, da je to zelo aktualna tema, ki članom in kolegom prinaša vrsto odgovorov na vsakdanja vprašanja pri delu v digitalnem okolju (Tabela 6).

Tabela 6: Predstavitve dejavnosti konzorcija COSEC

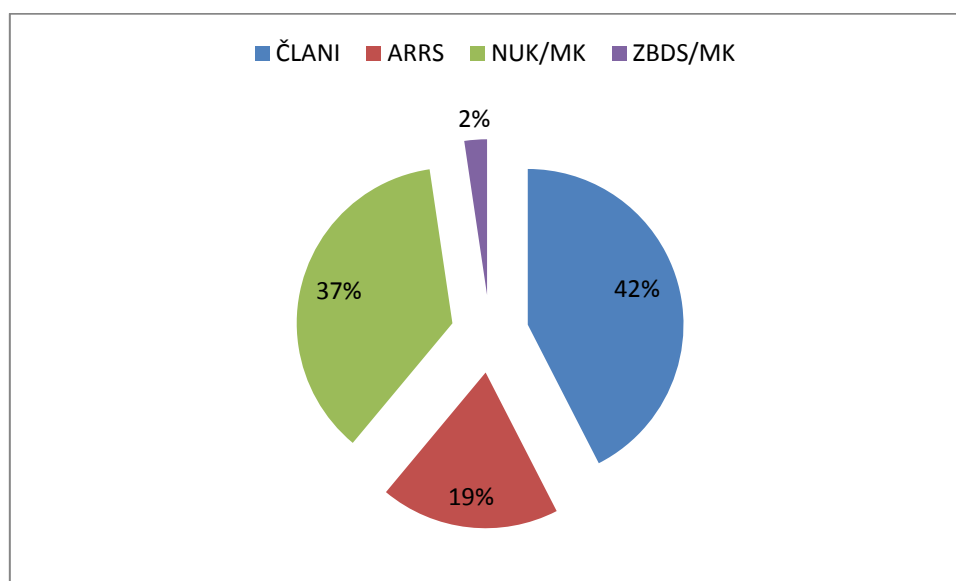
Obdobje	vsebina	izvajalec	vrsta udeležencev	število
april	Načela licenciranja konzorcija COSEC	Karmen Štular Sotošek	Knjižničarji visokošolskih in raziskovalnih organizacij, predstavniki ministerstev / Srečanje konzorcijev, CTK 2014	80
November	COSEC licensing principles	Karmen Štular Sotošek	Člani in podporniki EIFL / GA EIFL, 2014	63

Za potrebe sistema COBISS smo četrtletno pripravili sezname revij, ki jih nabavlja COSEC, da so ti dosegljivi tudi v vzajemni bibliografski bazi.

Za obveščanje o storitvah COSEC smo uporabili spletne strani COSEC, družbena omrežja NUK, distribucijske liste članov in redne sestanke članov konzorcijskih skupin. Največ časa smo namenili komuniciranju z založniki in ponudniki e-vsebin, saj smo le na podlagi številnih pogajanj in dogovarjanj z njimi lahko uresničili letni program v okviru danih finančnih sredstev.

18.1.7 Pridobivanje sredstev za sofinanciranje nakupa (najema) licenčnih e-vsebin

Sredstva za naročnine na konzorcijske e-vire smo tudi v 2014 tako zagotovili s sredstvi Ministrstva za kulturo, Agencije za raziskovalno dejavnost (ARRS), ZBDS in članov konzorcija.

Slika 2: Razdelilnik sredstev glede na vir (so) financiranja licenčnih podatkovnih zbirk v okviru COSEC v 2014

Kandidirali smo na Javnem razpisu za sofinanciranje mednarodne literature in baz podatkov pri **ARRS** in tako tudi v 2014 pridobili sofinanciranje za tri konzorcijske storitve: EBSCOhost Research Databases, Emerald 175 EXM in SAGE Premier. Predmet javnega razpisa ARRS je sofinanciranje nakupa mednarodne znanstvene literature in baz podatkov in stroškov konzorcijev za elektronski dostop do vsebin v celotnem besedilu. S pomočjo namenskih sredstev ARRS sta tako zagotovljena dotok in dostopnost mednarodnih znanstvenih in strokovnih informacij za potrebe raziskovalne, izobraževalne in razvojne dejavnosti v Republiki Sloveniji. V skladu s pogoji razpisa smo zagotovili **dostopnost zbirk na območju celotne raziskovalne, izobraževalne in razvojne skupnosti v Sloveniji**. Konzorcijsko smo povezovali vse štiri Univerze in (vsaj) štiri javne raziskovalne zavode oziroma **celotno znanstveno področje**. Tako smo uspešno realizirali tudi načelo **zagotavljanja enake in zelo primerljive storitve po vsej državi** za vse člane.

Pri uresničevanju načela dostopnosti storitve na območju celotne države smo v skladu z razpisom ARRS realizirali tudi **načelo sofinanciranja** članov konzorcija, in sicer zato, ker prejeta sredstva ne zadostujejo za plačilo letnih članarin. Finančne deleže doplačil smo oblikovali na podlagi kriterija velikosti organizacije, ki se je že v prejšnjih letih izkazal kot najrelevantnejši kriterij delitve stroškov nakupa. Njegovo ustreznost potrjujejo tudi statistične analize o uporabi e-virov, ki že nekaj let kažejo povezanost med tremi elementi: velikost organizacije, velikost finančnega deleža in obseg uporabe e-vira, in potrjujejo, da večje organizacije prispevajo več sredstev za nakup e-virov in praviloma dosegajo tudi večjo uporabo virov.

Tudi pri dvanajstih drugih e-virih smo morali uveljaviti načelo sofinanciranja, ki nam je omogočilo nakup (najem) storitve na ravni celotne Slovenije. Uresničevanje sofinanciranja članov se iz leta v leto kaže kot nujno orodje za realizacijo letnih ciljev konzorcija.

18.1.8 Načela licenciranja konzorcija COSEC

Zavedamo se, da stroškovno učinkovite vsebine lahko zagotavljamo le v partnerstvu z **njihovimi dobavitelji**. Tako smo ustvarili dva pomembna strateška dokumenta: **Vzorčna konzorcijska pogodba EIFL in Načela licenciranja COSEC**.

V okviru mednarodnega programa *EIFL – Licensing* je na pobudo članic nastal strateški dokument ***EIFL Model Consortium Licence***. To je vzorčna konzorcijska pogodba, ki odraža najnovejše dobre prakse na področju licenciranja plačljivih digitalnih vsebin. Vzorčna pogodba vključuje vrsto novih poudarkov, ki odgovarjajo tehnološkim in informacijskim potrebam sodobnega uporabnika in raziskovalnim ustanovam, zato je primernejša kot standardne komercialne licence. Je enostavna za razumevanje in pomnjenje, saj je vedno enaka. V proces licenciranja vnaša jasnost, transparentnost, prihranek časa, zmanjšuje tveganja in stroške. Zaradi teh lastnosti smo se odločili, da *EIFL Model Consortium Licence* v celoti poslovenimo. S pogodbo v slovenskem jeziku želi Narodna in univerzitetna knjižnica članom konzorcija COSEC, založnikom, sofinancerjem in širši strokovni javnosti omogočiti dokumentiran vpogled v zahteve pri dostopu do e-vsebin. Poslovenjeno pogodbo smo poimenovali **Vzorčna konzorcijska pogodba EIFL**.

Dokument predstavlja zahtevno pravno branje, zato smo mu pridali **Načela licenciranja COSEC**. Načela prinašajo izveček bistvenih določil vzorčne pogodbe in hkrati temeljne smernice pogajanj z založniki in s ponudniki e-virov.

Dokumenta smo pri delu začeli uporabljati že konec leta 2014.

18.1.9 Mednarodno konzorcijsko delovanje

Z namenom pridobivanja in izmenjave informacij za doseganje najboljših licenčnih in cenovnih modelov smo redno komunicirali **z mednarodnim konzorcijem EIFL** in njegovimi člani, in sicer v okviru programa **EIFL licenciranje**. V 2014 je EIFL praznoval 15. obletnico delovanja, kar predstavlja 15 let skupnega trdega dela, meddržavnega učenja in uspešnega razvoja.